

EESTI PARIM PUITEHITIS 2005

Väita, et puithoonete konkursiga saab anda iseloomustava läbilõike kogu jooksva aasta parimast arhitektuuriloomest on liialdus; selleks seab puit projekteerimisehitamisprotsessile ning tulemile oma spetsiifilised tingimused. Kuid mingi tendentsi registreerimist puitehituste konkursi endast kahtlemata ikkagi kujutab. Ka saab žürii oma otsustustega kujundada omapoolseid ootusi ja lootusi kõigepealt puidu kui materjali kasutamise osas, aga selle taga võiks ehk näha ka väikest märkuandmist arhitektuuriliste suundumuste kohta käivatest ootustest.

Nagu ka varem, oli žüriile esitatud palju projekte, milles puit mängis vaid välise kattematerjali osa. See asjaolu ei ole iseenesest taunimisväärne ning väljendab reeglina tellija soove, mida ei saa alahinnata ega tihti ka eirata. Seetõttu leiavad ka väga erilisse rolli asetatud või julgelt eksponeeritud kattematerjalid žürii väärilist tähelepanu. Samuti ei välistatata, et puidu sama kasutusfunktsioon eramute puhul ei leiaks äramärkimist. Kuid kuna 2005. aastal oli esitatud ridamisi mahult suuremaid hindamisväärseid objekte, ei ole otseselt eramuid tulemuste nimekirja sattunud.

2005. aasta parima puitehitise tiitli sai Tallinnas Pirital asuv lasteaed Naba. Tegemist on suure, kogu krunti täitva üleni puidust lasteaia ning selle autoriteks on Vahur Sova ning Lauri Saar. Samad autorid on end ka varem eramute projektidega muljetavaldavalt puidusõbralikena demonstreerinud, millest võib järeldada, et nad on puidu-usku ka tellijaile sisendada suutnud. Käesolevat lasteaeda võib aga puidu kasutamise ulatuselt Eesti tingimustes sellelaadseks suurobjektiks tituleerida, kus peale sisekujunduse täiendab tervikut ka eriprojektina teostatud mööbel. Arhitektuurselt on hoone lihtne ning pretensioonitu ega demonstreeri oma kehandiga spetsiifilist lapsemeelsust. Põnevus ja kirevus on suunatud välisinventarile, mille disainimiseks aga oleks võinud ka projekti autoreid rakendada. Lasteaed moodustab koos vastasasuva ning varem valminud Pirita Majandusgümnaasiumi juurdeehitusega (arhitekt Andres Põime), mille fassaadis ka palju puitu on kasutatud, väga meeldiva kompleksi.

Žürii leidis nii üldideoloogilises kui ka puidu kasutamise võtmes vajalikuks ametlikult äramärgituteks kuulutada kaks objekti. Üks neist on Tartumaal Kavastus asuv puitelemente valmistava AS Palmako tootmishoone. Tootmishoone 30 meetri laiune ava on kaetud liimpuidu-kombinatsioonist moodustunud sõreda fermi-

ga ning seinamaterjaliks on OSB-plaat. Miks sellist lihtsat, kuid suurejoonelist ja ka esteetiliselt kombinatsiooni peab kasutama vaid tööstushoones? Aga kaubamajad, spordihooned, näitusesaalid...? Tootmishoone projekti vastutav insener on olnud Paul Sõrmus.

Teise ametliku äramärgimise pälvis arhitekt Oliver Alveri poolt projekteeritud kaheksa korteriga kahest hoonest moodustuv elumaja Tabasalu Lucca külas. Esmane äramärgimise põhjus on antud juhul optimaalne puidu kasutamine nii konstruktsioonides kui ka viimistluses (kus lisaks puidule ka tsementkiudplaat). Kuid oluliseks elumaja karakteristikuks on ka hunnitus asukohas, Tabasalu klindi keskplatool, optimaalse ehitusmahu tekitamine, mis tagab näiteks eeldatava kahe eramu asemel kodud kaheksale perele, kelle füüsiliselt tihedam kooselu tagab privaatsuse teiste vahenditega.

Liimpuidu preemia läks Tallinnas Nõmmel Õie tänaval asuvate kortermajade autode varjualusele. Projekti autoriks on arhitekt Indrek Allmann. Peale ekspressiivse varjualuse on liimpuitu kasutatud ka kortermajade muudes osades. Allmanni arhitektuurne käekiri erineb heaks peetud pealiinist oma igati väljamängitud ekspressiivsusega, mida omakorda toetab liimpuidu võimalusi hästi ära kasutaval moel ka varjualune.

Vineeriauhind määrati arhitektuurselt vastutusrikkas Kuressaare linna veelgi vastutusrikkamas kesklinna sisekvartalis asuva linnavalitsuse hoone fassaadiuuen- dusele, teostatuna Kuressaare oma jõududega – arhitektide Toomas Paaveri ning Terje Truumaa poolt. Kvartalis- se, kus asuvad kaubamaja Ferrum, linnaraamatukogu ning kaubamaja, lisandus nüüd uus, arvult neljas välisseina materjal aga miks ka mitte – sellest koha linnalikkuse mulje vaid süvenes.

Harjumaal Jõelähtmes, ühes Põhja-Eesti muinasmuistis- test rikkamas kohas on uus ja uhke nimega ehitus – Estonian Golf and Country Club. Nimekombinatsioonist on võimalik destilleerida sõnad “eesti” ja “maa”, millest klubihoone projekti autor Andres Siim on ilmselt ka lähtunud. Hoone on eesti talurahvaarhitektuuri suge- metega, temas on sümpaatselt kasutatud puitkonstruktsioone, kuid eelkõige omab sümbolväärtust suur, merede ja maade taha ära paistev siberi lehisest laudvoodriga katus. Talurahvaarhitektuuris on laudkatust kasutatud, seda küll peamiselt abihoonete nagu saunade ja sepapa- dade puhul, kuid igikestva siberi lehise kasutamine on alles tänapäeval võimalikuks saanud. See on julge ja ees- kujuvääriv samm.

Veljo Kaasik,
žürii esimees
arhitekt, Eesti Kunstiakadeemia professor